

Διαγενεακή ισορροπία και ασφαλιστική αδιαλλαξία

Πώς 'διαβάζει' η κοινή γνώμη το ασφαλιστικό;

Πλάτων Τήνιος και Σταύρος Πουπάκης
Επίκουρος καθηγητής, Φοιτητής
Τμήμα Στατιστικής και ασφαλιστικής επιστήμης
Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Ημερίδα Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς
*«Διαγενεακή Δικαιοσύνη και Δημόσια πολιτική
την εποχή της κρίσης»*,
Αθήνα 17 Ιουνίου 2010

Κοινή γνώμη και ασφαλιστικό

- Το πώς αντιδρά η κοινή γνώμη – κρίσιμο σημείο
 - Αποτυχία 2001 'χρεώθηκε' στις αντιδράσεις
- **Στην πράξη η** επίκληση κοινής γνώμης γίνεται για να στηρίξει προειλημμένες αποφάσεις ή να αποτρέψει την ουσιαστική συζήτηση
 - Παρουσιάζεται ως *δεδομένη, μονολιθική και κωφή σε επιχειρήματα.*
- Καταβάλλεται προσπάθεια να :
 - να δούμε πώς σκέφτονται οι ερωτώμενοι,
 - άρα από τι εξαρτάται η στάση της κοινής γνώμης,
 - Τα περιθώρια να μεταπειστεί και
 - πώς θα μπορούσε να αλλάξει.

Άλλη μια έρευνα γνώμης για το ασφαλιστικό.

- Παρουσιάζεται άλλη μια έρευνα. **Γιατί;**
- Προστιθέμενη αξία σε 4 διαστάσεις:
 1. Πραγματοποιήθηκε σε εποχή ηρεμίας – Ιούνιο 2009.
 2. Υπάρχει σημείο σύγκρισης.
 - Ερωτήσεις προσαρμοσμένες από δημοσιευμένη έρευνα σε Γερμανία, Ιταλία, Γαλλία, Ισπανία -
 - T.Boeri, A. Börsch-Supan και G. Tabelini, 2002, 2003, 2005
 3. Προσπάθεια εντοπισμού βαθμού σιγουριάς και περιθωρίων να μεταπειστεί τα άτομα του δείγματος.
 - **Είναι γνωστό ότι όλοι αντιπαθούν το ασφαλιστικό**
 - Όμως, υπάρχουν Διαστάσεις διαφοροποιήσεων;
 - – Ταμείο, γενιά,
 4. Προσπάθεια να εισαχθεί το κόστος επιλογών
 - ‘κόστος ευκαιρίας’ – ‘Δεν υπάρχει δωρεάν γεύμα’.

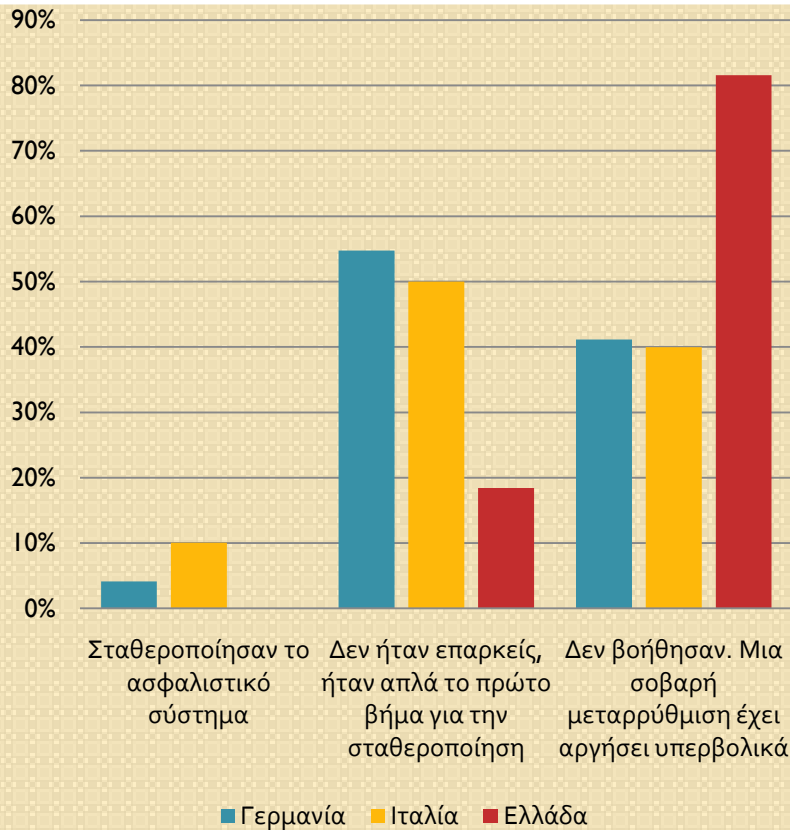
Πιθανές διαστάσεις απόψεων μεταξύ γενεών

- 'Αντικειμενικά' συμφέροντα διαφέρουν **μεταξύ γενεών**
 - 'Αεροπλανάκι' -- επιβάρυνση της απύσας γενιάς - 'υπεράσπιση γενιάς'
- Αλλά, διαφέρουν και **μεταξύ Ταμείων**
 - Μετακύληση κόστους από τον ένα κλάδο στον άλλο. – 'υπεράσπιση Ταμείου'
- Το ασφαλιστικό έχει τόσο **διάσταση ισορροπίας των γενεών** αλλά και μια κλαδική διάσταση.
- Πιθανότητα απόψεις αντιπροσωπεύουν 'Δέσμευση πορείας' (path dependence)
 - Άρα είναι ήδη προϊόν του συστήματος που προσπαθούμε να αλλάξουμε – κοινή γνώμη εισάγει συντηρητισμό.
- Όμως, για να λειτουργήσει αυτό προϋποθέτει ότι η κοινή γνώμη **μπορεί 'να διαβάσει' το ασφαλιστικό και να εκτιμήσει το δικό της συμφέρον.**
 - Άρα κατανόηση συστήματος κρίσιμη παράμετρος.

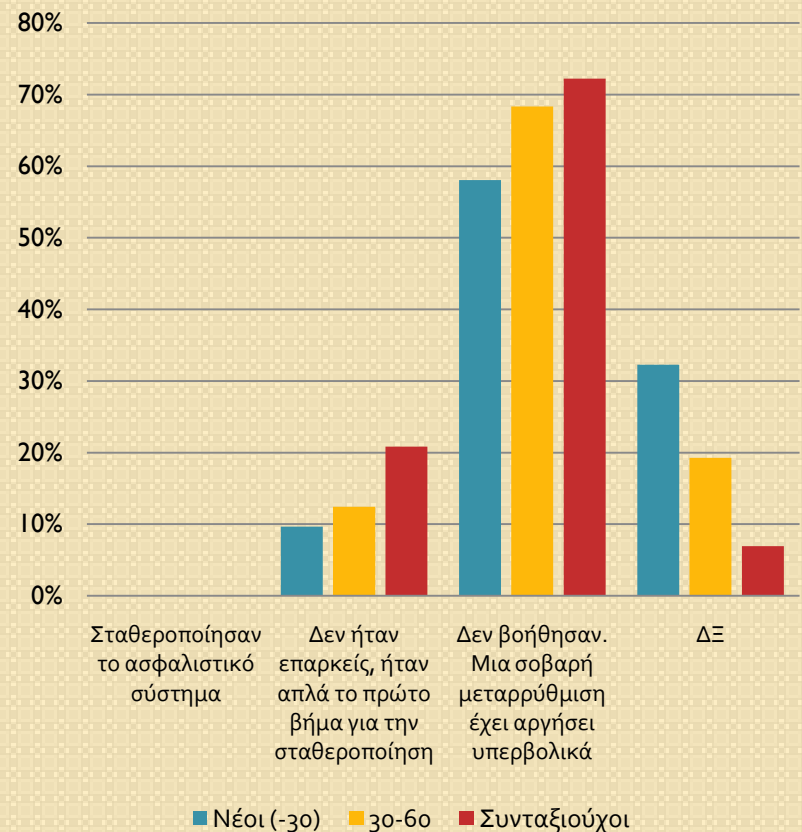
Έρευνα γνώμης – τεχνικά χαρακτηριστικά

- Ερωτηματολόγιο σε μορφή CATI (Computer Assisted Telephone Interview)
 - Ξεχωριστό για συνταξιούχους / εργαζόμενους
 - Κοινές ερωτήσεις με Boeri κ.ά.
 - Τυχαία Πανελλαδική δειγματοληψία με quotas
- 1000 Ερωτηματολόγια Ιούνιος 2009
 - 712 εργαζόμενοι, 288 συνταξιούχοι
 - 9' μέση διάρκεια
- Έγινε με ιδία πρωτοβουλία από τον Σταύρο Πουπάκη (ζετή προπτυχιακό φοιτητή) υπό την επίβλεψη του επικ. Καθηγητή Π.Τήνιου

1 έτος μετά Ν3655: πλήρης απαξίωση στην Ελλάδα. 0% 'Σταθεροποίηση'

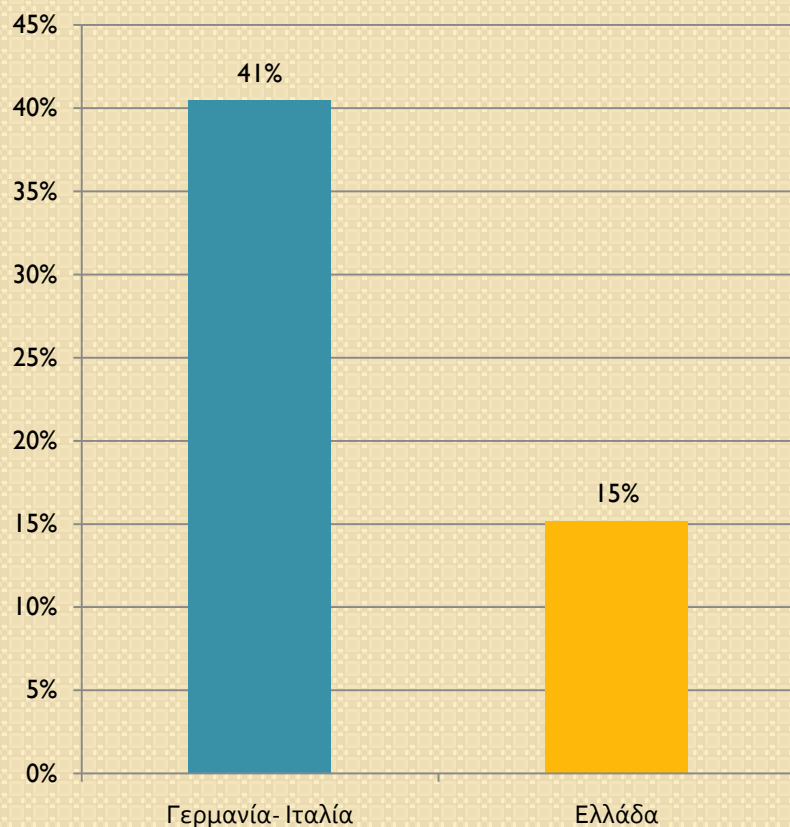
Οι νέοι αμέτοχοι: διαφορά στο ΔΞ

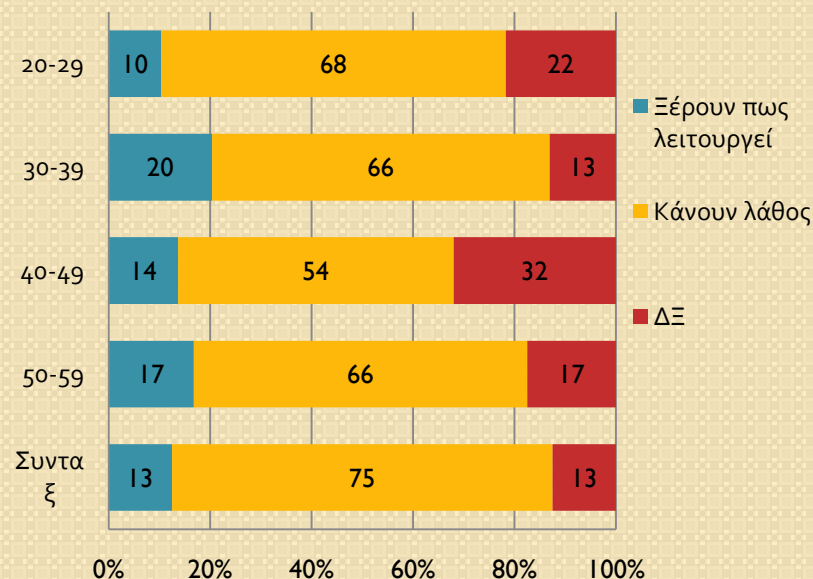
Άποψη για τις προηγούμενες μεταρρυθμίσεις

Ποια από τις παρακάτω προτάσεις πιστεύετε ότι περιγράφει καλύτερα τις αλλαγές στο ασφαλιστικό σύστημα; Οι μεταρρυθμίσεις:

Αβυσσαλέα άγνοια.
64% είναι σίγουροι, αλλά κάνουν λάθος

Μεσήλικες πιο ειλικρινείς και
ρεαλιστικές

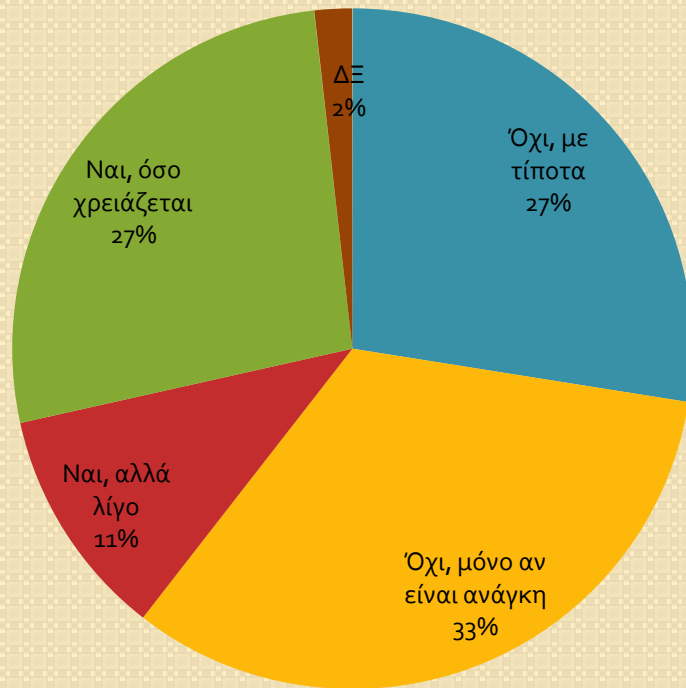

Κατανόηση του τρόπου λειτουργίας

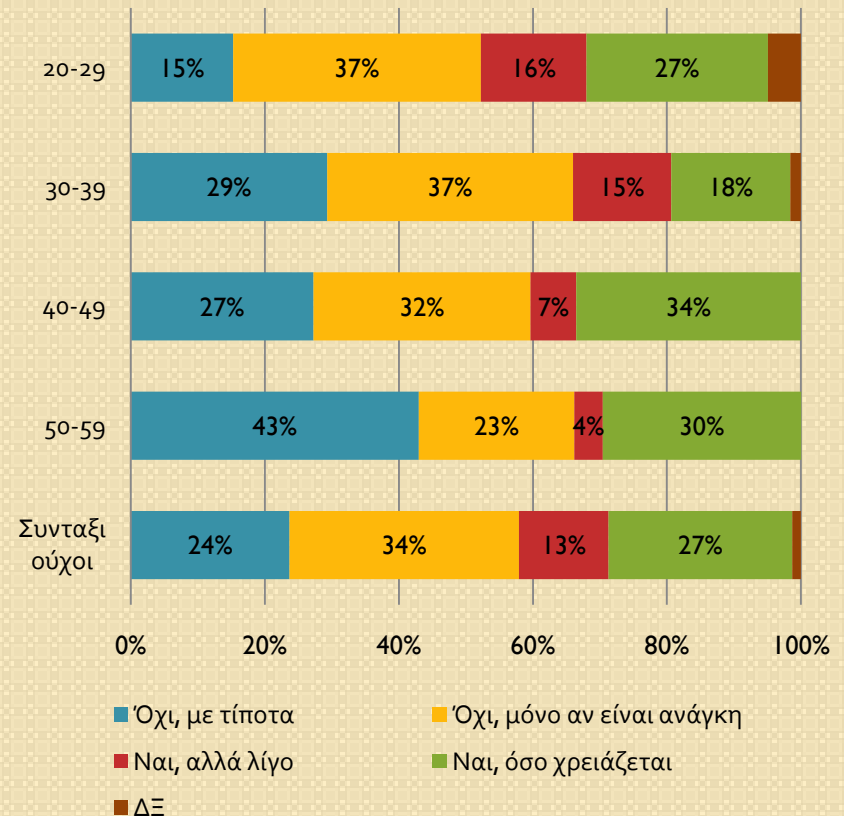
Για ποιο σκοπό πιστεύετε ότι χρησιμοποιούνται οι εισφορές που πληρώνετε;

Βασική αρχή λειτουργίας του διανεμητικού συστήματος – Ορθό για τις σημερινές συντάξεις.

Πλειοψηφία απορριπτική.
Αλλά χαραμάδα συνεννόησης

Νέοι πιο διαλλακτικοί. Διατεθειμένοι να ακούσουν;

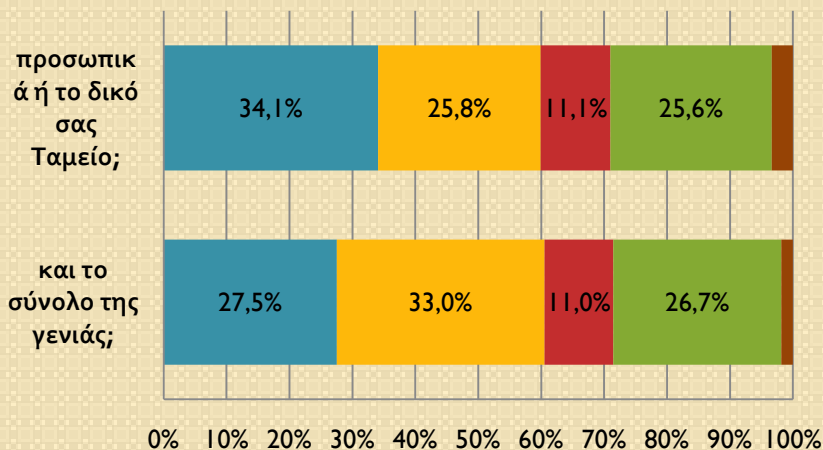

Θυσίες ανά γενιά

Είσαστε διατεθειμένος να θυσιάσετε **εσείς και το σύνολο της γενιάς σας** κάποια προνόμια ή να υποστείτε περισσότερες επιβαρύνσεις, γενικά, για χάριν του κοινωνικού συνόλου και των νεότερων γενεών;

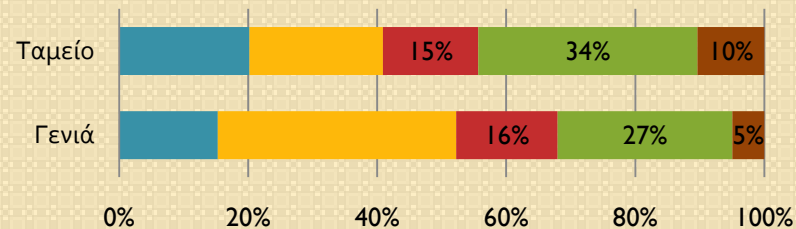
Παράθυρο συνεννόησης αν οι αλλαγές γενικευμένες – ‘για την γενιά’ και όχι για το Ταμείο

Πολύ μεγαλύτερη διαφορά στους νέους (!)

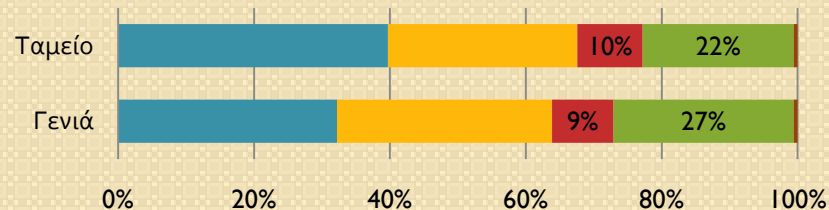

■ Όχι, με τίποτα
■ Ναι, αλλά λίγο
■ ΔΞ
■ Όχι, μόνο αν είναι ανάγκη
■ Ναι, όσο χρειάζεται

Νέοι 20-29

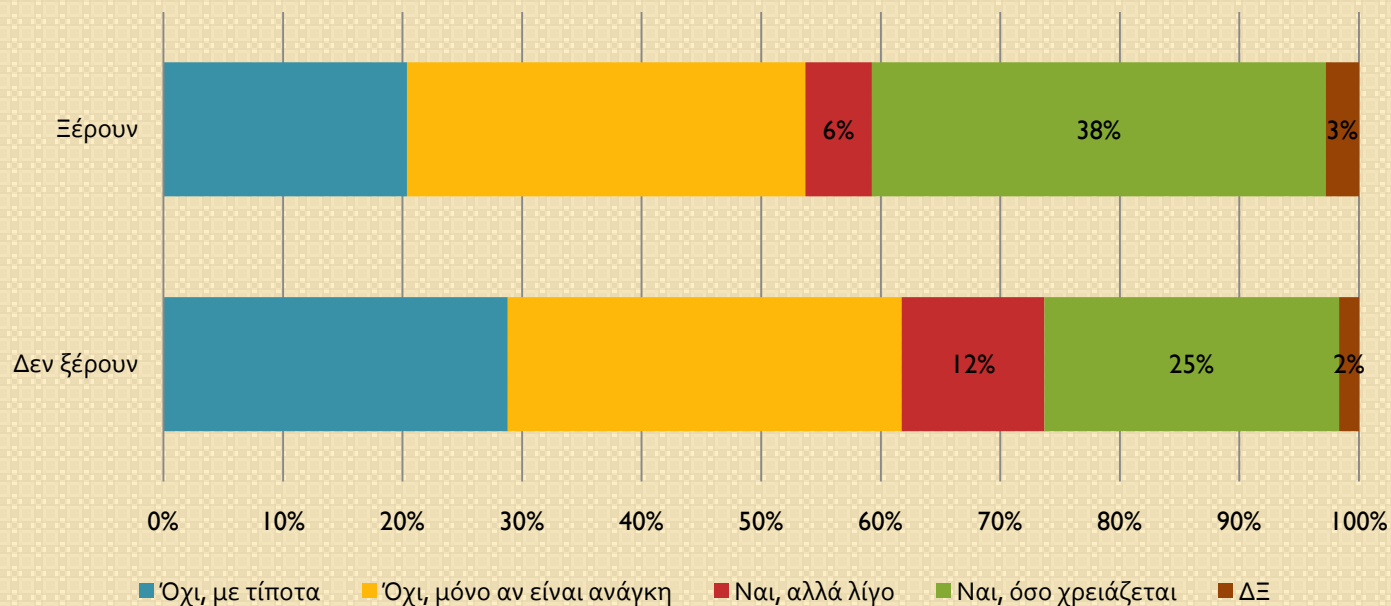
Μεγαλύτεροι 30-60

■ Όχι, με τίποτα
■ Ναι, αλλά λίγο
■ ΔΞ
■ Όχι, μόνο αν είναι ανάγκη
■ Ναι, όσο χρειάζεται

Θυσίες ανά γενιά και ανά Ταμείο ‘Πατριωτισμός’ γενιάς / Ταμείου

Η άγνοια συμβαδίζει με απόρριψη. Εκπαιδευτικός ρόλος κοινωνικού διαλόγου

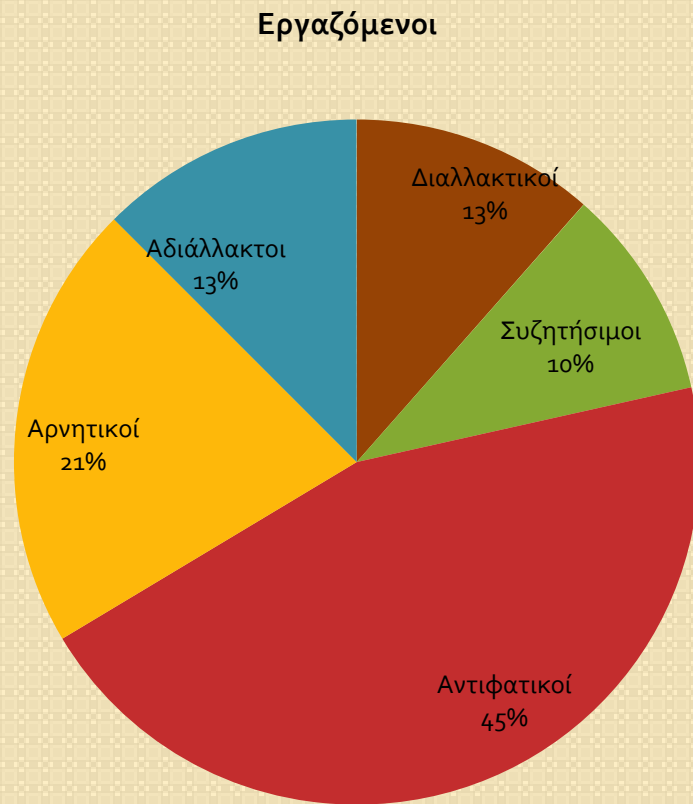

**Διάκριση ανά επίπεδο κατανόησης:
Αυτοί που κατανοούν πιο συζητήσιμοι
(+ είναι σε θέση να εκτιμήσουν το συμφέρον τους)**

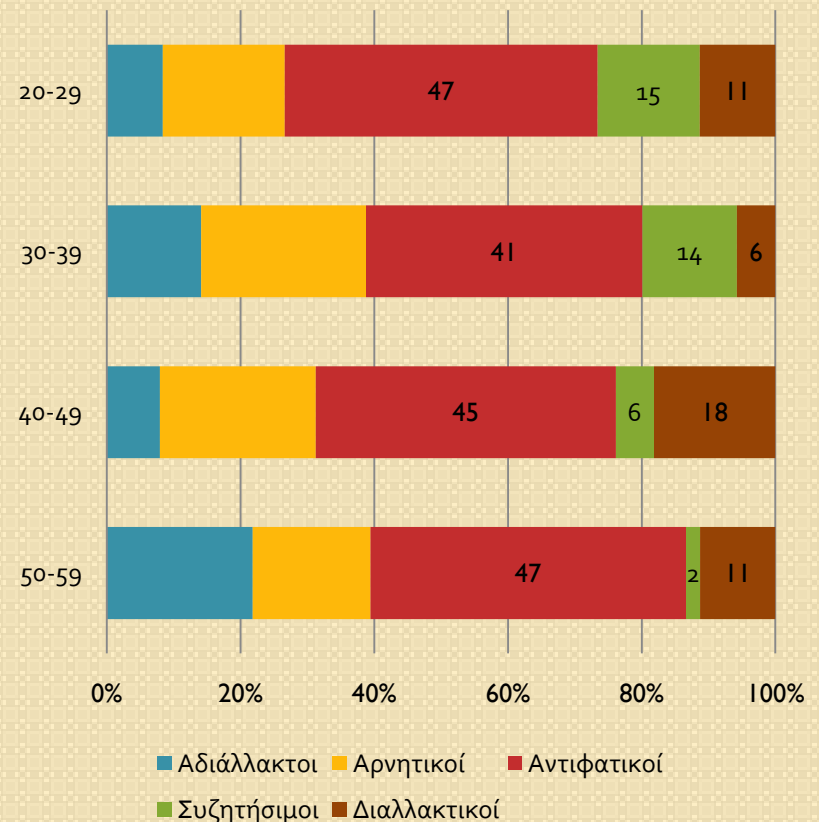
Κατηγορίες Διαλλακτικότητας

	Θυσιάζει γενιά	σαν	Θυσιάζει ταμείο	σαν	Δημογραφικό σαν πρόβλημα
‘Αδιάλλακτοι’ Μέγιστη αντίσταση	<i>‘Όχι, με τίποτα</i>		<i>‘Όχι, με τίποτα</i>		<i>Διαφωνώ</i>
‘Αρνητικοί’ Αρκετή αντίσταση	<i>‘Όχι, μόνο αν είναι ανάγκη</i>		<i>‘Όχι, μόνο αν είναι ανάγκη</i>		
‘Αντιφατικοί’ Αντιφατικές- θέσεις	<i>Διαφορετικές απαντήσεις που προδίδουν σύγχυση και ασαφή εικόνα</i>				
‘Συζητήσιμοι’ Μικρή αντίσταση	<i>Ναι, αλλά λίγο</i>		<i>Ναι, αλλά λίγο</i>		
‘Διαλλακτικοί’ Ελάχιστη αντίσταση	<i>Ναι,</i>	<i>όσο</i>	<i>Ναι,</i>	<i>όσο</i>	<i>Συμφωνώ</i>
	<i>χρειάζεται</i>		<i>χρειάζεται</i>		

Πλειοψηφία αντιφατικών θέσεων: Δυνατότητα μετάπεισης;;

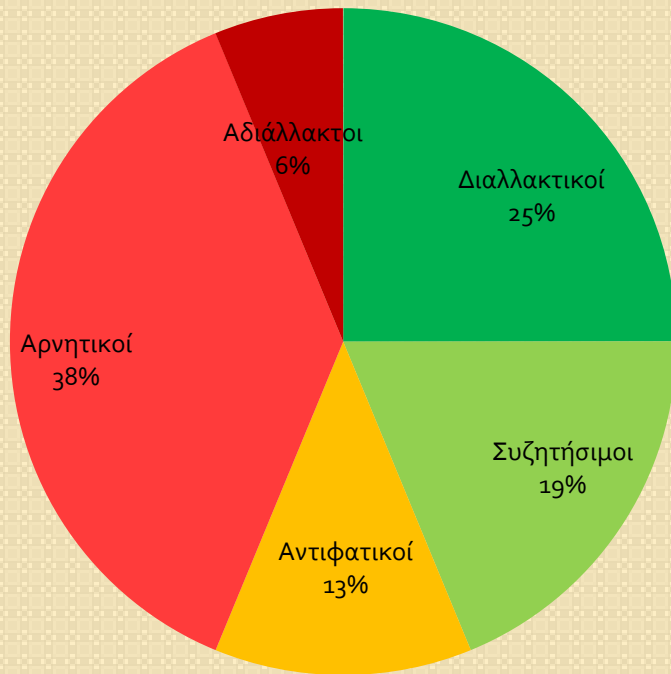
Τελείως αδιάλλακτοι πολύ λιγότεροι στους νέους

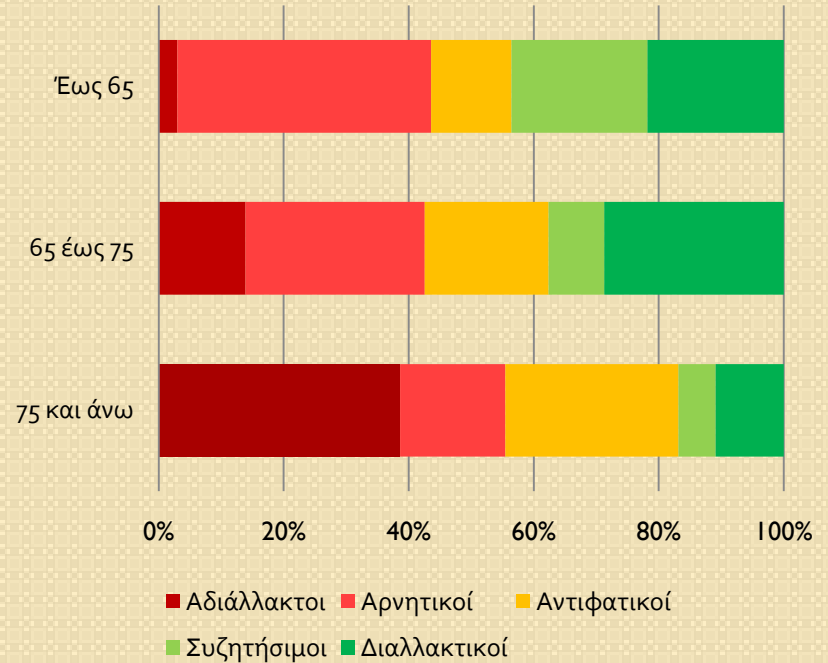
Ασφαλιστική Διαλλακτικότητα

Σύνολο συνταξιούχων

Συνταξιούχοι

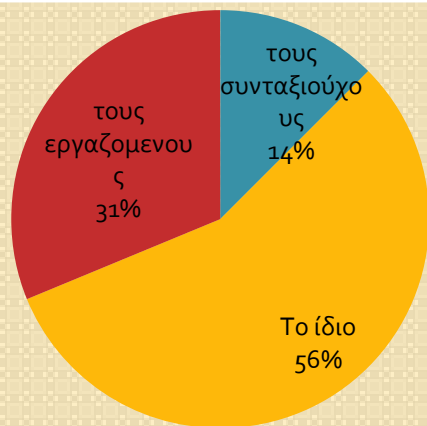

Διάκριση νέοι/μεγαλύτεροι

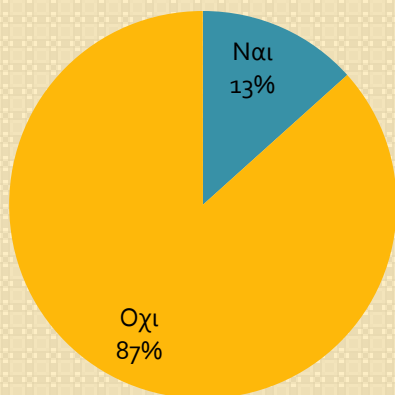

Ασφαλιστική Διαλλακτικότητα

Η σύνταξη ως 'ασφαλές καταφύγιο από την κρίση'.
Λύση σε ατομικό πρόβλημα

Φοβάστε την κρίση; Και γιατί;

Κύριοι λόγοι που φοβούνται ή δεν φοβούνται την κρίση των συντάξεων

Όσοι δεν φοβούνται την κρίση

- Φοβάμαι για τα παιδιά μου 30%
- Δεν με αγγίζει πια 15%

Όσοι φοβούνται την κρίση

- Ακρίβεια 60%
- Και **όχι** επιδείνωση ελλειμμάτων των ταμείων

Σχέσεις συνταξιούχων-εργαζομένων

Αναμφισβήτητα η κρίση μας επηρεάζει όλους. Πιστεύετε ότι σας επηρεάζει περισσότερο ή λιγότερο από τους εργαζομένους;

Συμπέρασμα:

Είναι η απόρριψη αλλαγών θέσφατο;

- **Γενικά** η κοινή γνώμη:
 - **Απροετοίμαστη**
 - **Απληροφόρητη** και ταυτόχρονα,
 - **Απορριπτική**
- Δεν υπάρχει κατανόηση του πώς λειτουργεί το σύστημα, και επομένως
 - δεν υπάρχει δυνατότητα εκτίμησης του πού βρίσκονται τα **πραγματικά** συμφέροντα του καθενός
- **Οι νέοι** δεν έχουν συνειδητοποιήσει με ποιόν τρόπο τους αφορά – αμέτοχοι στην συζήτηση. Αν και δεκτικοί σε επιχειρήματα.
 - Αυτό όμως, οφείλεται στο ότι κανείς δεν τους έχει απευθύνει τον λόγο, ούτε τους εξηγεί περί τίνος πρόκειται

Βρισκόμαστε αντιμέτωποι με εκείνες τις στάσεις της κοινής γνώμης που βοηθήσαμε να διαμορφώσουμε οι ίδιοι.

- **Συνθήκες επιτυχίας μεταρρυθμίσεων πρέπει να εξασφαλίζονται από πριν.**